

בין הרבנים

מסביב למשנה השתררה אווירה של סוף העונה. הנכסים עומדים למכירה.

הכל ממתניע לנפילת הממשלה. לא רק בארץ, אלא בעולם כולו. עיתונאים זרים מכל העולם באים לישראל כדי לברר, ממקור ראשון, מתי בדיוק תיפול הממשלה, ואיך דיפלומטים זרים שולחים על כך דוחות מפורטים לממשלותיהם. הכל מסכימים כי שעת האפס, אם אכן תהיה, תבוא בשעה שור עזת-החקירה לעניין הטבח בבית רות תגיש את הדוח שלה (ראה עמוד 7).

אולם הוועדה לא נתפזה. היא כילכלה את מעשיה באיטיות שיתית ומשגעת. היא בחרה באולם הזקוק לשיפוטים, ואלה בוצעו בעצלתיים. היא פירסמה מודעות לעדית פוטנציאליים. היא ערכה בדיקות ביטחוניות לעובדיה. היה לה זמן.

מכירה פרובובצית. בינתיים נראה כאילו המדינה מתפרקת. בית המישפט, סמל הריבונות של החוק, עמד בסימן של התפרקות. לראשונה בתולדות המדינה פנה נשיא של בית-המשפט, שופט ותיק ומל כובד, מעל מירקע הטלוויזיה אל שר-המישפטים ותבע ממנו להתפטר.

בצבא נמשכו הוועועים. מפקד חטיבת-מילואים — „החטיבה שלא גוייסה“ — פנה פומבית אל אריאל שרון ותבע ממנו להתנצל. נודע כי הדבר נעשה באישור הרמטכ"ל. הוריו סביב לחטיבה זו, חטיבת-עילית של צנחנים, העסיק את העיתונות והגיע לטונים גבוהים. ית-שגם זה היה דבר חסר-תקדים בתולדות ישראל: קצינים הודיעו פומבית שאין להם אמון בשר-הביטחון.

המיטרה הודועה, כאשר שור טריס-גברים נקראו לטפל בהפיגה בלתי-חוקית של נשותיהם, שזכתה רק ברבע האחרון ברשיון. כלילה נחתכו צמיגי המכוניות של עשרות קציני-מיטרה בכירים, ו-הודיעה הכללית היתה שהמעשה בוצע על-ידי שוטרים.

חברת-התעופה הלאומית, המהווה את סמל המדינה בחריב העיר, גם הייתה מושבתת. הנהלתה אחזקה של האמצעים כדי לפרקה ריי-שכיל (ראה עמודים 9,8). ולהעיר בירה לידיים פרטיות — כאילו היה זה פריט במכירה כללית של סוף-העונה, הוא חלק מנכסיו של מיפ-על שפוטט את הרגל.

הרב הראשי, שלמה גורן, שצריך היה לסמל את הסמכות המוסרית של דתי-ישראלים, ביצע את אחד מהמעשים המשפילים והנלעגים ביותר במדינה: הוא איים שאם לא יאריכו את תקופת-כהונתו, בניגוד מפורש לחוק הקיים, הוא יקים תנועה פוליטית שתחבל במפלגת-תנועת השר הארצי לענייני-דתות (ראה עמוד 7). היה זה מעשה גלוי של סחיטה חסרת-בושה, שעורר צחוק של בוז בכבוד החילוני וביטוי מבוכה בקרב הציבור הדתי ההגון.

כדור עיפרת. במצב זה של בין-הערביים ניסתה ממשלת-בגין להחזיק איכשהו מעמד. חברה דבוק זה בזה. הם רצו להיפטר מאריאל שרון, שהפך כדור-עופרת הקשור ברגליה, ושאיים למשוך את כולם למצולות. אך איש לא העז לקום על שרון. היה ברור שגם מנהם בגין פוחד מנפיו.

כמו חיה פצועה, מסוכן שרון כיום יותר מתמיד. הוא עלול לנפוט להציל את עצמו באמצעות הרפתקה מילחמתית נוספת.

עמיתו, שוב אינם מאמינים למילה היוצאת מפיו. שרון פצוע הוא שרון תוקפני.

מיפלגות

שתים דומים

פרס ורבין מחזקים את עור הדוב

שעדיין לא נצוד.

בעוד שהכל סברו כי יש סיכוי סביר מאוד לנפילת הממשלה בחדשים הקרובים (ראה לעיל), היו במערך אנשים פסימיים יותר. „הכישלון רודף את שימעון פרס כל חייו“, אמר אחד העסקנים. „גם הפעם יתקלקל הכל ברגע האחרון. פרס הוא מפסידן מיקצועי.“

אבל פרס נשאר אופטימי כדרכו. והוא מתכוון לכניסתו למישרד ראש-הממשלה. כהנהגה לכך הודיע שהגיע להסכם מחדש עם יצחק רבין, שהיה שר-הביטחון במיקרה של הקמת קואליציה חדשה בכנסת הנוכחית.

לרבים הוזכר הסכם זה את הסיפור על הציידים, שחילקו ביניהם את עור הדוב עוד לפני שזה נצוד. מנחם בגין ואריאל שרון הם שני דובים מנוסים, וקשה להאמין כי ישתפו פעולה עם הציידים עד הסוף. מי שסבור כי הציד יהיה מיבצע אוטומטי, ואין צורך אלא לחכות עד שהדובים יצודו את עצמם, עלול להתעורר באחד הבקרים ולהיווכח כי הדובים צדו את הציידים.

המילחמה

מה יישאר?

בזו אחר זו מקפלת ממשלת-בגין את עמדותיה.

הדבר כבר הפך לשיטה: מממשלת-ישראל משמיעה דיבריה-המציגה דרישות וקובעת עמדות — ולמחרת היום היא מתקפלת תחת לחץ אמריקאי, שאי-אפשר לעמוד בפניו.

כך קרה במערב ביירות. הרנטז כ"ל ואלוף-הפיקוד הודיעו כי צה"ל ישעה שם במשך חודשים ואולי אחרון חיילי צה"ל את העיר. על שני חלקיה.

השבוע חזר מישחק זה על עצמו שוב ושוב.

ממשלת-ישראל הודיעה אולטי-מטיבית כי על „המחבלים“ לצאת מצפון לבנון ומיזוחה לפני שתחיל תזוזת צה"ל. כעבור יום הודיעו האמריקאים כי כל הכוחות הזרים — הסורים, הישראלים ו-הפלסטינים — ייסוגו ברו-זמנית.

ממשלת-ישראל הודיעה כי הסורים חייבים לזווג מלבנון לפני צה"ל. כעבור יום הסתבר מרמזים של דובריה כי היתה זאת דרישה בעלמא. הנסיגה היתה ברו-זמנית. צה"ל הודיע שהוא מתכוון ל-חורף ארוך בלבנון. האמריקאים הודיעו כי הנסיגה תסתים לפני סוף השנה.

חדאד לדין. הבעיה ההמורה ביותר היתה בדרום-לבנון.

אחרי שהופרכו כל שאר מטרות המילחמה, נותרה המטרה הראשונה, שבגללה החלה — כביכול — הפלישה ללבנון: תפיסת הגזרת-ביטחות ברוחב של 45 או 40 קילומטרים. השבוע היה גם הישג דל זה מוטל בספק.

תחילה הודיע אריאל שרון כי צה"ל לא ייסוג מאיזור זה, אלא במיסגרת חוזה-שלום רישמי עם ממשלת-לבנון. שרון ידע, כמובן,

פירות הניצחון

טובים כדי להסכים לנשואי-נוחיות מסוג זה.

יפוי-כוח מזגבל. חוסיין רצה לקבל תפקיד בתהליך-השלום הא-מריקאי החדש, על-פי תוכניתו של רונלד רגן, שתבוא במקום קמפי-דייוויד הגוססת. אך הוא לא רצה להסתכן בשום עימות עם אש"ף ועם ערפאת, שהוא עתה גיבור העולם הערבי, בעיקבות מצור-ביירות.

ערפאת, לעומת זאת, רוצה ל-לב את אש"ף בתהליך-השלום. מר-כן להיצור לשם כך בחוסיין, המ-קובל על האמריקאים ועל מיפלגת-העבודה הישראלית.

ההסכם המסתמן בין השניים: המלך יכיר שוב באש"ף ככנציג העם הפלסטיני, אש"ף יתן לו יפוי-כוח מוגבל לנהל משאומתן בש-מו. התוצאה צריכה להיות הקמתה של מדינה פלסטינית בגדה ובר-צועה, אשר בירתה תהיה בירר-שלים המיוזרחת. בין פלסטין החד-דשה ובין ירדן יקום איחוד פור-מלי כלשהו.

(בערבית אין מילים כמו „פד-רציה“, „קונפדרציה“, שהן מושג-שטות למדי גם בשפות האירופיות. המילה הערבית המקובלת היא „איחוד“, שתוכנה הממשי יכול להיות רב או אפסי, בהתאם לני-סיונות. בדור האחרון הוקמו מיס-פר רב של „איחודים“ כאלה בעיר-לם הערבי, שכולם התפרקו אחרי זמן קצר, וזרבים מהם אף לא תיפ-קדו בפועל במשך יום אחד.)

סוריה מודאגת. התקרבות זו גועדה כולה להפעיל לחץ על יש-ראל, ולאפשר מדיניות ערבית עיק-בית לסיום הכיבוש הישראלי בג-דה וברצועה, בשיתוף-פעולה עם שר-האמריקאים. היא לא מצאה חן בעיני יריבתה של ירדן, סוריה. שר-ההסברה הסורי תקף השבוע את ערפאת, שלל ממנו את הזכות לדבר בשם העם הפלסטיני כולו. הוא רצה לשמור לפחות חלק מן-העניין הפלסטיני בידי סוריה, שסו-כניה באש"ף עדיין לא חוסלו לגמ-רי. אולם נראה כי במצב שנוצר אחרי המילחמה יש לסורים רק אפשרות מוגבלת להפעיל לחץ על ערפאת.

השבוע הודתה סוריה רשמית בכך שלאירגונו הטרוריסטי של אברנידאל, יש מישרד בדמשק. אירגון זה הוא שביצע, כנראה, את ההתקפה על בית-הכנסת ב-רומא (ראה מכתב העורך בעמוד 3). התנקשות זו נועדה לערער את מעמדו של ערפאת בעולם ואת אמינות הקו המתון של הנהגת אש"ף. סוריה עתה ברומא על

שממשלת-לבנון אינה חולמת על חווה כזה, וכי גם האמריקאים מתנגדים לו.

לפתע נשמעה דרישה אחרת של ממשלת-ישראל: צבא-לבנון הוא שיערוב לביטחון באיזור זה. כלו-כד: צה"ל ייעלם מתוכו.

אך כניסתו של צבא לבנון מעור-רת בעיה קשה. באיזור זה יושב המייג'ר סעד חדאד, הנחשב כי-עריק מן הצבא הלבנוני. בעבר מנע חדאד בכוח — לפי דרישת ישראל — את כניסת הצבא ה-לבנוני למובלעת שלו, ואף פתח עליו באש. הצבא הלבנוני המוש-פל לא שכח זאת.

לפני שנרצה בנסיבות מיסתור-יות, איים בשיר אל-גימיל להע-מיד את חדאד לדין צבאי. אחיו, הנשיא חדש, שונא את חדאד עוד יותר.

הפרי האחרון. אם יכנס הצ-בא הלבנוני לדרום-לבנון, מה יהיה גורלו של חדאד?

אחרי שנסוגה מדרישתה שצה"ל יישאר בדרום לבנון, תובעת עתה ממשלת-בגין כי ייקבע מעמד גאות לחדאד באיזור זה. פירוש הדבר: המשך הכיבוש הישראלי העקיף. אולם כל הסימנים מעידים כי ל-אמין אל-גימיל ולאמריקאים אין כל חשק להסכים לכך. ואם האמ-ריקאים ירצו, גם חדאד ייעלם מן-השטח.

כך, בעיקבות מילחמת-הלבנון, עשוי להיווצר, בלחץ אמריקאי, מצב שמבחינתם של שרון ועמיתיו יהיה גרוע מזה שהיה קיים לפני המילחמה. לבנון, על כל חלקיה, ובכללם המובלעת של חדאד, עשו-ייה להישמט מידיהם כליל. „הפרי“ האחרון של המילחמה יירקב גם הוא.

יחסים מרחביים

נשואי נוחיות

זהו ההישג הגדול ביותר של אריאל שרון: חוספין וערפאת התחבקו והסכימו לפעול במשותף.

המלך חוסיין ויאסר ערפאת הת-חבקו.

יתכן שזה היה ההישג הגדול ביותר של אריאל שרון במילחמת-הלבנון: הוא הביא להתפייסות פומבית מופגנת של המלך חוסיין, גיבור „הספטמבר השחור“, וערפאת, יויר אש"ף.

התפייסות זו היתה, כמובן, על-תנאי שני הצדדים היו מניעים

מעשיו של ערפאת בעמאן. אך נראה כי גם זה לא יצלח.

בפעם הראשונה מאז ראשית המיפעל הציוני עומדת ישראל עתה מול פני מדיניות ערבית כמעט-מאוחדת, גבוהה, מתונה ומחושבת. גם זהו הישג מרשים של אריאל שרון.

התנחלות

פרובוקציות

מה שטיבעי בישראל הוא פרובוקציה בלתי-נסבלת מעבר לגבול.

ממשלת-מצריים הקימה ליד אל-עריש מחנה של קנאים פלסטיניים, שנשבעו לכבוש את באר-שבע. המחנה נקרא „אל הנגב“. הטלווי-זיה המצרית סיקרה את טקס העיי-סוד, שבה נאמו יוזמי-המחנה על החובה הקדושה לכבוש את פלס-טין מידי האוייב הציוני.

שילטונות-הצבא הירדניים ליד הגבול הישראלי הודיעו, כי הם י-ליטו לחבר לרשת החשמל והמים קבוצה של קנאים פלסטיניים, חסי-דיו של ג'ורג' חבש, שהקימה ישוב ליד הגבול, במרחק של כמה מאות מטרים מסדום.

זה לא קרה, כמובן. אילו זה היה קורה, היתה ממשלת-ישראל פותחת בדעקה, ומאיימת בנקיטת צעדים צבאיים כדי לחסל את הפרובו-קציות.

אבל זה קרה השבוע — בכיוון הפוך.

ברצועת-עזה קמה התנחלות חד-שה בשם „אלי סיני“. בטקס דתי-ליה-לקרקע, שסוקרה בהרחב בטלוויזיה הישראלית, הופיעו רא-שי „התנועה לעצירת הנסיגה ב-סיני“, משכבר הימים, ונשבעו לכי-בוש בחזרה את סיני, שהיא שטח מצרי ריבוני, ואשר הוחזרה למצ-ריים במיסגרת חוזה-השלום.

נציגיה של ממשלת-ישראל נכ-חו בטקס. ולקחו בו חלק.

כמה ימים לפני כן הודיע המו-של הצבאי הישראלי בגדה המע-רבית כי החליט לחבר לרשת-המינ-קבוצה של חברי תנועת „כד“ חסידי „הרב“ מאיר כהנא, שהת-נחלו ליד קריית-ארבע. תנועה זו דוגלת בפה מלא בגירוש כל הע-רבים מן הגדה המערבית, כחוכ-נית-מינימום.

בישראל לא היתה שום תגוב-על אירועים אלה. הם נראו לכו-טביעיים.